

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 23
00023 Valtioneuvosto

Lausuntopyyntö 24.3.2020

LAUSUNTO EHDOTUKSESTA VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI KORKEAKOULUOPISKELIJOIDEN RUOKAILUN TUKEMISEN PERUSTEISTA

Yleistä

SAMOK pitää asetusluonnosta pääasiallisesti hyvänä ja tehtyjä muutoksia perusteltuina. SAMOK ei kuitenkaan näe hyvänä luonnoksessa esitettyä opiskelijalounaan opiskelijoilta perittävän enimmäishinnan korotusta esitettyssä muodossa. Opiskelija-aterian enimmäishinnan nostaminen ilman ateriantuen nostoa vastaavalla summalla on opiskelijoiden kannalta kestämaton toimenpide. SAMOK haluaa muistuttaa, että ateriatuki kohdentuu nimenomaan säännöllisesti opintojaan harjoittaviin opiskelijoihin. SAMOK haluaakin kiinnittää ministeriön huomion opiskelija-aterian enimmäishinnan ja ateriatuen määrän välisen ongelman ratkaisemiseksi pysyvästi.

1 § Soveltamisala

SAMOKin näkemyksen mukaan asetustekstiin tehdyt täsmennykset vakiintuneen soveltamiskäytännön mukaiseen muotoon sekä korkeakoululainsäädännön käsitteiden mukaisiksi selkeyttävät asetusta.

2 § Ateriakohtaisen avustuksen myöntämisen edellytykset

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi uusi voimassa olevan käytänteen mukainen informatiivinen 2 momentti, jonka mukaan ateriakohtaisen avustuksen määrästä päätetään valtion talousarviossa. Ateriatukijärjestelmän keskeinen ongelma on ollut se, että opiskelija-aterioiden enimmäishinnasta päättää käytännössä opetus- ja kulttuuriministeriö. Opiskelijoille maksettavan ateriatuen määrää pitkästi

valtiovarainministeriö. Näitä päätöksiä ei tehdä suunnitelmallisesti eikä koordinoidusti.

Ateriatuesta ja opiskelija-aterian enimmäishinnasta tulisi päättää samalla kertaa ja tuen ja enimmäishinnan tulisi kehittyä samassa suhteessa. Tämä tarkoittaa, että ateriatuen ja enimmäishinnan korotusten tulisi nyt ja jatkossa olla euromääräisesti samansuuruiset ja samanaikaiset. Tällöin ruuan kustannustason nousu jakautuisi kohtuullisesti niin valtion, opiskelijaruokaa tarjoavien ravintoloiden kuin opiskelijoiden kesken. Tämä uudistettu päätöksenteko turvaisi opiskelijaruokailujärjestelmän Suomessa.

3 § Ylimääräisen avustuksen myöntämisen edellytykset

Kuten 2 §:ssä myös 3 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi uusi informatiivinen 2 momentti, jonka mukaan ylimääräisen avustuksen määrästä päätetään valtion talousarviossa. Tätä koskee siis sama problematiikka kuin 2 §:ää.

4 § Avustukseen oikeuttavat ateriat ja niiden enimmäishinnat

Opiskelija-aterian enimmäishinnan nostaminen on perusteltu toimenpide. Toimenpiteellä pystytään turvaamaan laadukas opiskelija-ateria ja riittävät palvelut sen tarjoamisen yhteydessä. Sen sijaan SAMOK vaatii ehdottomasti, että ateriatuen osuutta on nostettava vastaavalla summalla. Muistiossa opiskelijoiden maksuosuuden korotusta perustellaan opiskelijoiden maksukyvyllä. Opiskelijoiden maksukyky on tosiasiaassa heikentynyt edellisen enimmäishinnan noston jälkeen. Korkeakouluopiskelijoiden opintorahaa leikattiin 2017 samalle tasolle toisen asteen opiskelijoiden kanssa. Korkeakouluissa opiskelijat maksavat ruokailuistaan, kun taas toisella asteella on opiskelijaruokailu on maksutonta. on täysin perusteltua pyrkiä säilyttämään korkeakouluopiskelijoiden tuen taso edes nykyisellään.

5 § Voimaantulo

Valtion talousarvioesityksessä 2020 ateriatukeen on varattu 31,6 miljoonaa euroa. Jos korotus tehdään elokuusta 2020 alkaen, ateriatuen momentin korotustarve on 3,1 miljoonaa euroa budjettivuonna 2020. Seuraavina vuosina määrärahatarve on noin 7,8 miljoonaa euroa vuodessa, jos tuen käyttö on vuotta 2019 vastaavaa.

Asetus ehdotetaan tulemaan voimaan 1.8.2020. Mikäli ateriatuen korottamiseen samassa yhteydessä ei ole mahdollisuutta, tulisi vakavasti harkita toista ajankohtaa, jonka yhteydessä myös ateriatuen määrää voidaan korottaa vastaavalla summalla kuin enimmäishintaa.

Muilta osin Suomen opiskelijakuntien liitto – SAMOK ry:llä ei ole ehdotukseen huomautettavaa.

SUOMEN OPISKELIJAKUNTIEN LIITTO – SAMOK RY

Anna Laurila
puheenjohtaja

Armi Murto
toiminnanjohtaja

Lisätietoja

asiantuntija Antti Hallia, 050 389 1011, antti.hallia@samok.fi